

Σημεία κριτικής της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής

Ορισμένοι από τους στόχους οικονομικής πολιτικής δεν είναι ρεαλιστικοί Πχ. Το τριετές πρόγραμμα δημοσιονομικής εξυγίανσης προβλέπει τη μείωση των δανειακών αναγκών του δημόσιου τομέα από 19 ο/ο το 1990 σε 13 ο/ο το 1991 και σε 3 ο/ο το 1993. Αντίστοιχα, το καθαρό έλλειμμα της κεντρικής διοίκησης θα πρέπει να μειωθεί από 18,7 ο/ο το 1990 σε 10,4 ο/ο το 1991, 5 ο/ο το 1992 και 1,5 ο/ο το 1993. (οι στόχοι αυτοί αναφέρονται στην απόφαση του Συμβουλίου για τη χορήγηση του κοινοτικού δανείου).

Μείωση δημοσίων ελλειμμάτων κατά 6-8 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ δεν έχουν ιστορικό προηγούμενο στην Ελλάδα ή οπουδήποτε αλλού.

Μείωση μισθών
από 18% '85
σε 14% '86
13,4 87

Αν, όπως είναι σχεδόν βέβαιο, ο στόχος που έθεσε η Κυβέρνηση για τη μείωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα για το 1991 δεν επιτευχθεί μειώνεται η αξιοπιστία του προγράμματος εξυγίανσης.

Δοθέντος ότι από το πρώτο αυτό βήμα της δημοσιονομικής εξυγίανσης εξαρτάται ουσιαστικά και η επιτυχία των άλλων στόχων για τη σταθεροποίηση της οικονομίας, το 1991 ^{όπως και το 1990,} θα είναι έτος αποτυχίας για την οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης.

Εξάλλου, αν κρίνουμε από τις εξελίξεις του πρώτου τετραμήνου (ο ετήσιος ^{του 1991} ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού ήταν 21,1 ο/ο), ο στόχος της Κυβέρνησης να μειωθεί ο πληθωρισμός από 22,8 ο/ο το 1990 σε 17 ο/ο το 1991 είναι επίσης χαμένος.

Ο βασικός λόγος για τον οποίο η πραγματοποίηση των στόχων αυτών δεν είναι εφικτή οφείλεται στο ότι τα μέτρα που πήρε η Κυβέρνηση ήταν ανεπαρκή, αποφασίστηκαν με μεγάλη καθυστέρηση, και πολλά από αυτά δεν εφαρμόστηκαν (υπάρχουν πολλά παραδείγματα υπαναχώρησης της Κυβέρνησης από τις αρχικές της θέσεις σε κρίσιμα θέματα οικονομικής πολιτικής. Ασφαλιστικό, αποκρατικοποιήσεις, διορισμοί, φόροι κλπ).

Κριτική

Για ορισμένα κρίσιμα μεγέθη, όπως π.χ το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, η Κυβέρνηση δεν έθεσε κανένα ποσοτικό στόχο. Έχει όμως δεσμευθεί με την απόφαση του Συμβουλίου για το Κοινοτικό δάνειο, να μειώσει το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών από 5,5 ο/ο του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος που ήταν το 1990 σε 3ο/ο του 1993. Με βάση τα στοιχεία του πρώτου τριμήνου του τρέχοντος έτους (έλλειμμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών περίπου 1,7 δισ, δολάρια) αλλά και τις προοπτικές που υπάρχουν για ολόκληρο το 1991, προβλέπεται ότι το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών θα κυμανθεί μεταξύ 5 και 5,5 ο/ο του ΑΕΠ. Επομένως δεν βλέπω πως είναι δυνατόν να μειωθεί μέχρι το 1993 σε 3 ο/ο, όταν μάλιστα η Κυβέρνηση δεν έχει καμμία συγκεκριμένη πολιτική για το θέμα αυτό.

Βασικά μέσα για τη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών πρέπει να είναι ο περιορισμός των δημόσιων ελλειμμάτων και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Είναι προφανές ότι αφού δεν επιτυγχάνεται δραστική μείωση των δημόσιων ελλειμμάτων και αφού η δραχμή εξακολουθεί να είναι υπερτιμημένη, δεν υπάρχει προοπτική βελτίωσης του ισοζυγίου πληρωμών που αποτελεί σημαντικό περιοριστικό παράγοντα ανάπτυξης της οικονομίας.

Η Κυβέρνηση ακολουθεί λανθασμένη πολιτική στο θέμα της συναλλαγματικής πολιτικής της δραχμής, κάτι που επισημάνθηκε και από τους διεθνείς οργανισμούς, ιδιαίτερα από ^{το ΔΝΤ} την τελευταία έκθεση του. Η συναλλαγματική πολιτική από τις αρχές του 1988 και μετά ήταν η διολίσθηση της δραχμής να αντισταθμίζει μόνο κατά ένα μέρος τις διαφορές πληθωρισμού μεταξύ Ελλάδος και των ανταγωνιστριών της χωρών, με αποτέλεσμα να ανατιμηθεί η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία της δραχμής. Το μέγεθος της ανατίμησης είναι ιδιαίτερα μεγάλο σημαντικό αν η εκτίμηση της πραγματικής ισοτιμίας γίνει με βάση το κόστος εργασίας κατά μονάδα προϊόντος που είναι

και ο πιο σωστός δείκτης.²¹ (Βλ. Διάγραμμα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ).²²

Η άποψη ότι η πολιτική συναλλαγματικής ισοτιμίας δεν είναι αποτελεσματική μέθοδος για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας δεν είναι σωστή, όταν μάλιστα η πολιτική υποτίμησης του νομίσματος συνδυάζεται με αυστηρή εισοδηματική πολιτική.²³ Η ελληνική εμπειρία της περιόδου 1985-1987 έδειξε ότι η εφαρμογή πολιτικής υποτίμησης σε συνδυασμό με αυστηρή εισοδηματική πολιτική, είναι ένα αποτελεσματικό μέσο διασφάλισης της ανταγωνιστικότητας.²⁴ Εξάλλου, ^{βραχυπρόθεσμα} δεν υπάρχει άλλος τρόπος να ανακτηθεί η απλωσθείσα ανταγωνιστικότητα που σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις από το τέλος του 1987 μέχρι σήμερα έφθασε το 26 - 28 ο/ο. Η απώλεια αυτή ανταγωνιστικότητας οδήγησε στην κρίση του ισοζυγίου πληρωμών και είχε σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στις επενδύσεις και την παραγωγή.²⁵